

### บทที่ 3

#### หลวงพระบางเมืองมรดกโลก

การก้าวเข้ามาเป็นเมืองมรดกโลกของหลวงพระบาง ในบริบทการเป็นมรดกโลกของยูเนสโก (UNESCO) ไม่ได้เป็นแค่เพียงการบอกกล่าวถึงควมมีคุณค่าในด้านต่าง ๆ ที่จะได้พบเห็นเพียงเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการปรับปรุงรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงในหลายส่วนของตัวเมืองเก่า การแทนที่ด้วยของใหม่ที่ดูเหมือนของดั้งเดิมได้กลายเป็นงานหลัก ซึ่งมีรายละเอียดตั้งแต่ส่วนที่ใหญ่ไปจนถึงรายละเอียดเล็กน้อย ที่ต้องให้ความสำคัญของงานด้านสถาปัตยกรรม การตกแต่ง การเลือกสรรวัสดุ ความสมบูรณ์แบบของการจัดการเมืองหลวงพระบางนี้ ได้ทำให้หลายฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐที่ต้องกำหนดนโยบาย ออกกฎระเบียบและร่างเป็นกฎหมายเพื่อควบคุม ด้านหน่วยงานท้องถิ่นที่ต้องตอบสนองต่อนโยบาย และยังส่วนขององค์กรต่างประเทศที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องเงินทุนและเทคโนโลยีในการจัดการเมือง ซึ่งทั้งหมดนี้คือผลกระทบที่จะมีต่อผู้คนชาวเมืองหลวงพระบางที่ถือว่าเป็นสมบัติอย่างหนึ่งของการเป็นเมืองมรดกโลกของหลวงพระบาง ในช่วงเวลานับแต่ที่หลวงพระบางได้รับการประกาศเป็นมรดกโลกในปี ค.ศ.1998 จนถึงปี ค.ศ.2001 จึงเป็นเวลาการเปลี่ยนแปลงที่น่าจับตามอง

#### 3.1 เกณฑ์ในการตัดสินใจให้หลวงพระบางเป็นเมืองมรดกโลก

ในการได้รับการประกาศเป็นมรดกโลก ดังที่หลวงพระบางได้มีชื่อในบัญชีมรดกโลกหมายเลขที่ 479 เดือนธันวาคมปีค.ศ.1995 และอีก 3 ปีต่อมาหลังจากผ่านการประเมินจากคณะกรรมการ หลวงพระบางจึงได้รับสถานภาพเมืองมรดกโลกอย่างเป็นทางการนั้น เกณฑ์ในการตัดสินใจคือ เกณฑ์ด้านมรดกทางวัฒนธรรมและเกณฑ์ด้านมรดกทางธรรมชาติ โดยเมืองหลวงพระบางนั้นได้อยู่ในเกณฑ์ด้านมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Criteria) ซึ่งจะมีสิ่งที่พิจารณาคือ

##### มรดกทางวัฒนธรรม

มาตรา 1 แห่งอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ได้นิยามความหมายของมรดกทางวัฒนธรรมตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญา ๔ ไว้ดังนี้

**ความเป็นอนุสรณ์สถาน :** ที่เป็นผลงานทางสถาปัตยกรรม เป็นผลงานทางด้านการสลักและภาพวาด เป็นสิ่งที่บ่งบอกทางด้านรากฐานและโครงสร้างทางโบราณคดี เป็นจารึกต่าง ๆ เป็นที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะการรวมกันด้วยคุณลักษณะเฉพาะ โดยสิ่งเหล่านี้จะต้องมีคุณค่าอย่างโดดเด่นเป็นสากลทั้งมุมมองด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะและวิทยาศาสตร์

**กลุ่มอาคารสถานที่ :** กลุ่มอาคารต่าง ๆ ทั้งที่มีลักษณะแยกจากกันหรือเชื่อมต่อกัน อันเนื่องมาจากลักษณะทางสถาปัตยกรรม ความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียว หรือลักษณะการจัดวางในภูมิทัศน์ในอันที่ทรงคุณค่าโดดเด่นเป็นสากลในมุมมองด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะและวิทยาศาสตร์

**แหล่งที่ตั้ง :** ผลงานที่เกิดขึ้นเป็นทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้นมา หรือเป็นทั้งการรวมกันของสิ่งที่เป็นธรรมชาติและจากผลงานของมนุษย์ รวมไปถึงการเป็นแหล่งทางด้านโบราณคดีที่ทรงคุณค่าในมุมมองด้านประวัติศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ชาติพันธุ์วิทยาและมานุษยวิทยา

ด้วยลักษณะทางด้านความเป็นอนุสรณ์สถาน กลุ่มอาคารสถานที่และแหล่งที่ตั้งดังที่กล่าวมาข้างต้น ในการแต่งตั้งให้อยู่ในบัญชีรายชื่อการเป็นมรดกโลก คณะกรรมการได้มีการพิจารณาโดยจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในหนึ่งประการหรือมากกว่านั้น เกณฑ์เหล่านี้ได้แก่

- (i) เป็นการนำเสนอผลงานขึ้นเยี่ยมของการสร้างสรรค์ด้วยอัจฉริยภาพของมนุษยชาติ
- (ii) เป็นการแสดงออกถึงคุณค่าของมนุษย์ภายใต้ขอบข่ายทางวัฒนธรรมของโลกที่ข้ามผ่านกาลเวลา ด้วยพัฒนาการทางด้านสถาปัตยกรรม เทคโนโลยีทางด้านศิลปะ หรือการออกแบบวางแผนของเมืองและสภาพภูมิทัศน์
- (iii) เป็นสิ่งที่ทรงไว้ซึ่งลักษณะที่พิเศษอย่างหนึ่ง หรืออย่างน้อยที่สุดก็เป็นหลักฐานอันดีเยี่ยมทางด้านขนบธรรมเนียมหรือวิถีทางด้านอารยธรรมที่ยังคงมีอยู่ในปัจจุบันและที่สูญหายไปแล้ว
- (iv) เป็นตัวอย่างที่เด่นชัดของรูปแบบอาคารหรือหมู่เหล่าทางสถาปัตยกรรมและเทคโนโลยีหรือภูมิทัศน์ที่แสดงให้เห็นถึงความหมายของแต่ละช่วงเวลาในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ
- (v) เป็นตัวอย่างที่เด่นชัดของการตั้งถิ่นฐานตามขนบธรรมเนียมหรือการใช้ผืนแผ่นดินของมนุษยชาติ ที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ (หรือหลายวัฒนธรรม) โดยเฉพาะเมื่อสิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นสิ่งที่เปราะบางภายใต้ผลกระทบอันเกิดมาจากความเปลี่ยนแปลงที่ไม่อาจกลับคืนมา

- (vi) เป็นสิ่งที่มีความหมายเด่นชัดเป็นสากล ทั้งในลักษณะที่ตรงไปตรงมา หรือ เป็นความเกี่ยวเนื่องต่อเรื่องราวของเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเป็นเรื่องของขนบธรรมเนียมที่ยังดำรงอยู่ อันประกอบไปด้วยความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ศิลปะ และวรรณกรรม (<http://www.unesco.org/nwhc/pages/doc/main.htm>)

### มรดกทางธรรมชาติ

มาตรา 2 แห่งอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ได้นิยามความหมายและมรดกทางธรรมชาติตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญา ฯ ไว้ดังนี้

**สภาพธรรมชาติ** : ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพ อันมีคุณค่าเด่นชัดในด้านสุนทรียศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์

**สภาพทางธรณีวิทยาและภูมิประเทศ** : ที่ได้รับการศึกษาวิเคราะห์แล้วว่า เป็นถิ่นที่อยู่ของพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ซึ่งถูกคุกคาม และมีคุณค่าทางวิทยาศาสตร์หรือการอนุรักษ์

**แหล่งธรรมชาติ** : อันมีคุณค่าโดดเด่นทางวิทยาศาสตร์ หรือความงามตามธรรมชาติ

การจะได้รับการพิจารณาให้อยู่ในบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติได้ในกรณีมีคุณสมบัติโดดเด่นตามหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ ดังต่อไปนี้

- (i) เป็นตัวอย่างเด่นชัดในการเป็นตัวแทนของวิวัฒนาการสำคัญ ๆ ในอดีตของโลก รวมทั้งแหล่งที่เป็นตัวแทนของยุคสำคัญ ๆ ในอดีต เช่น ยุคของสัตว์เลื้อยคลานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการความหลากหลายทางธรรมชาติบนพื้นโลกหรือยุคน้ำแข็ง ซึ่งมนุษย์ดึกดำบรรพ์และสิ่งแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก หรือ
- (ii) เป็นตัวอย่างเด่นชัดในการเป็นตัวแทนของขบวนการที่สำคัญทางธรณีวิทยาหรือวิวัฒนาการทางชีววิทยา และปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่กำลังเกิดอยู่ ลักษณะนี้แตกต่างจากหลักเกณฑ์ในข้อ 1 กล่าวคือ จะเน้นขบวนการที่กำลังเป็นอยู่ของชุมชนพืชและสัตว์ การเกิดของสภาพภูมิประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแผ่นดิน ทะเล และแหล่งน้ำผิวดิน ลักษณะดังกล่าวนี้จึงรวมถึง (ก) ขบวนการทางธรณีวิทยา ภูเขา น้ำแข็ง หรือภูเขาไฟ (ข) วิวัฒนาการทางชีววิทยา ตัวอย่างของกลุ่มสิ่งมีชีวิต เช่น ป่าไม้เขตร้อน ทะเลทราย ที่ราบทุนดรา (ค) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ลักษณะภูมิประเทศที่มีการทำเกษตรกรรมขั้นบันได หรือ

- (iii) เป็นแหล่งที่เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์หายากเป็นพิเศษ เช่น การเกิดหรือแหล่งที่มีความงดงามทางธรรมชาติกว่าพื้นที่อื่น ๆ เช่น ระบบนิเวศที่มีลักษณะพิเศษ สภาพทางธรรมชาติ (ตัวอย่างเช่น แม่น้ำภูเขา น้ำตก) แหล่งรวมความหนาแน่นของสัตว์ สภาพทิวทัศน์ที่มีพืชนานาชนิดเป็นองค์ประกอบและแหล่งรวมความผสมผสานระหว่างองค์ประกอบทางธรรมชาติและวัฒนธรรม หรือ
- (iv) เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่หายากหรือที่ตกอยู่ในภาวะอันตรายแต่ยังสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ซึ่งรวมถึงระบบนิเวศอันเป็นแหล่งรวมความหนาแน่นของพืชและสัตว์ที่ทั่วโลกให้ความสนใจด้วย

ในการได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเมืองมรดกโลกนั้น หลวงพระบางได้ผ่านเกณฑ์ 3 ข้อของการเป็นมรดกทางวัฒนธรรมในข้อที่ (ii),(iv) และ (v) ใจความสำคัญที่บ่งบอกถึงความเป็นเมืองทางวัฒนธรรมของหลวงพระบางที่ทำให้หลวงพระบางได้รับการเป็นมรดกโลกคือ

เมืองหลวงพระบางได้แสดงออกถึงลักษณะที่ยอดเยี่ยมในความสำเร็จของการผสมผสานโครงสร้างสถาปัตยกรรมแบบท้องถิ่นดั้งเดิมและโครงสร้างแบบในเมืองของยุคอาณานิคม ที่ยุโรปได้เป็นผู้นำในช่วงของศตวรรษที่ 19 และ 20 ด้วยภูมิทัศน์ของตัวเมืองที่พิเศษต่อการที่จะได้รับการอนุรักษ์เป็นอย่างดี สิ่งนี้จะทำให้เห็นอย่างกระจ่างต่อช่วงเวลาของการอยู่ร่วมกันของสองวัฒนธรรมที่แตกต่าง

(<http://www.ovpm.org/ville.asp?v=162>)

รายละเอียดเพิ่มเติมของอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติและกระบวนการเป็นเมืองมรดกโลกของหลวงพระบางดูที่ภาคผนวก ก และ ภาคผนวก ข

### 3.2 รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของชุมชนเมืองหลวงพระบาง

การแบ่งการเติบโตของชุมชนเมืองหลวงพระบางสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 สมัยตามลักษณะสถาปัตยกรรมของอาคารดังนี้

-ยุคดั้งเดิม เป็นรูปแบบที่ใช้วัสดุธรรมชาติเช่นไม้และไม้ไผ่ก่อสร้างบ้านเรือน อันเนื่องมาจากวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ ประกอบกับความสมบูรณ์ของสภาพป่าไม้

-ค.ศ.1827 – 1925 เป็นระยะแรกของการปกครองโดยฝรั่งเศส อาคารที่มีอยู่ในสมัยนี้จะมีทั้งอาคารไม้ สถาปัตยกรรมลาว และอาคารก่ออิฐถือปูนซึ่งมีรูปแบบอาณานิคม

-ค.ศ.1926 – 1950 เป็นช่วงที่ลักษณะสถาปัตยกรรมแบบญวนจากเวียดนามเข้ามามีอิทธิพล เนื่องจากการที่ฝรั่งเศสนำแรงงานชาวเวียดนามเข้ามาก่อสร้างอาคารที่สำคัญ และต่อมาบรรดาพ่อค้าชาวจีนได้เข้าจ้างแรงงานเหล่านี้ให้ก่อสร้างอาคารร้านค้าและที่พักอาศัย ที่เรียกว่าห้องแถวแบบจีน (Chinese Compartment)

-ค.ศ.1951 – ปัจจุบัน ยุคสุดท้ายของอาคารทางประวัติศาสตร์นี้เป็นรูปแบบที่ได้อิทธิพลจากนานาชาติ รวมทั้งสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่ผ่านมาจากประเทศไทยด้วย

#### การแบ่งลักษณะทางสถาปัตยกรรม

1.แบ่งตามกรรมวิธีและวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างเมื่อครั้งดั้งเดิมแรกก่อสร้าง ซึ่งจะแบ่งได้เป็น

- ไม้ไผ่
- ไม้
- ไม้-ตอกซี่ (ไม้ไผ่สานแล้วใช้ปูนโบกทับ)
- ดินจี้ (อิฐ) ฉาบปูน – ตอกซี่
- ดินจี้ฉาบปูน

2.ลักษณะของตัวเรือน แบ่งได้เป็น

- หลังคาเดี่ยว
- หลังคาเดี่ยวมีนอกชาน
- หลังคาคู่
- เรือนที่มีเรือนเล็กติดกัน

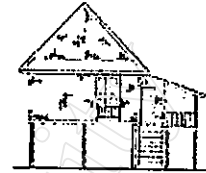
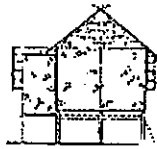
รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของชุมชนเมืองหลวงพระบางแสดงไว้ดังรูป 1 - 13

# รูป 1 ประเภทสถาปัตยกรรม

หลังคาเดี่ยว

หลังคาเดี่ยวมีนอกชาน

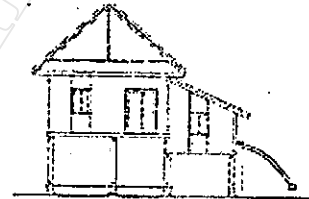
ไม้ไผ่



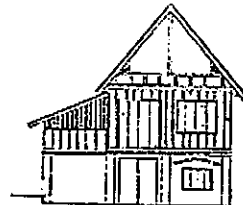
ไม้



ไม้-ตอกซี่



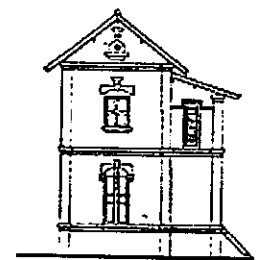
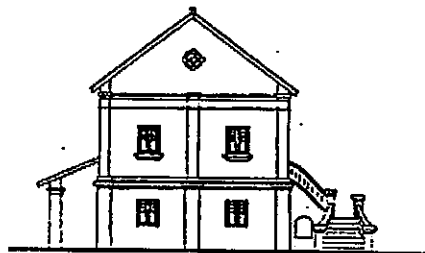
ดินจี้ฉาบปูน-ไม้



ดินจี้ฉาบปูน-ตอกซี่

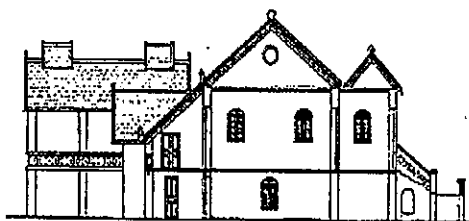
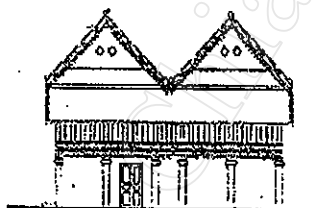
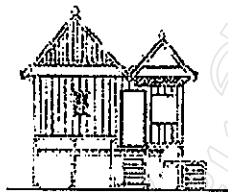
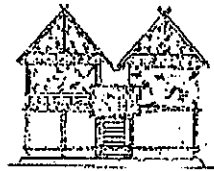


ดินจี้ฉาบปูน

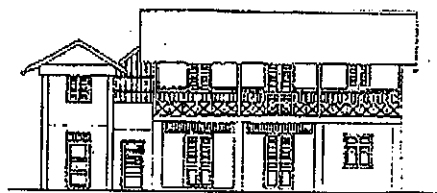
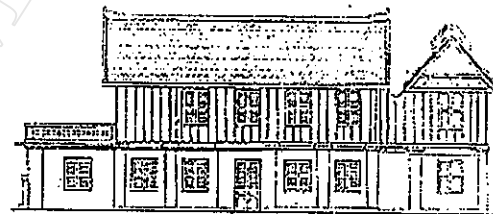
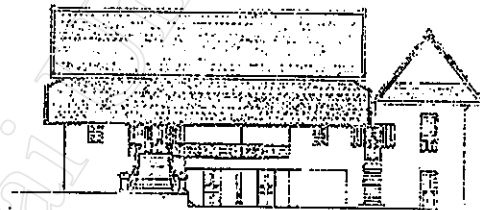
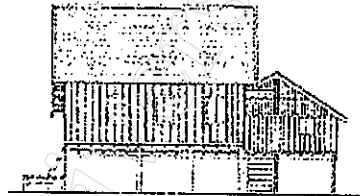
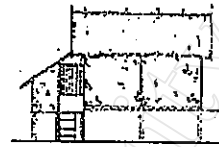


ประเภทสถาปัตยกรรม (ต่อ)

หลังคาคู่



เรือนที่มีเรือนเล็กติดกัน





รูป 2 อาคารในสภาพทรุดโทรมเผยให้เห็นวัสดุภายใน (ตอกซี)



รูป 3 ภายในตัวอาคารจะเห็นเพดานที่ทำมาจากไม้ไผ่สาน



รูป 4 บ้านไม้ที่ทำเป็นร้านผลิตและขายกระดาษสา (ถนนสักกะลิน)



รูป 5 บ้านไม้เก่าหลังคาเตี้ยในสภาพชำรุด (ถนนสีชะหว่างวง)



รูป 6 บ้านไม้หลังคาแฝด (ถนนสักกะดิน)



รูป 7 อาคารเก่าของห้องการตำรวจหลวงพระบางสร้างในปี 1940 (ถนนสักกะดิน)



รูป 8 อาคารสร้างขึ้นในปี 1926 ด้านหน้าเป็นเพิงขายอาหาร (ถนนสี่สะพานวง)



รูป 9 อาคารแบบห้องแถวสองชั้นบริเวณใกล้วัดวิฑูร

เลขหมู่.....  
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่



รูป 10 อาคารของบริษัทแห่งหนึ่งตรงบริเวณใกล้วัดวิซุน



รูป 11 อาคารรูปทรงแบบเก่าของเรือนพักสายน้ำคาน (หน้าอาคารหันไปทางแม่น้ำคาน)



รูป 12 อาคารห้องแถวที่สร้างขึ้นในปี 1961



รูป 13 ห้องแถวแบบเวียดนาม (ถนนสีเสี้ยววง)

ในการดูแลรูปแบบทางด้านสถาปัตยกรรม ได้แบ่งออกเป็นหลายองค์ประกอบคือ หลังคา และวัสดุที่นำมาใช้ ปริมาณหรือจำนวนอาคาร เรื่องของถนน บาทวิถี และทางคนเดิน รั้วและ ประตูบ้าน ส่วนที่เป็นทางเดินหน้าอาคาร ทางระบายน้ำข้างถนน สายไฟฟ้า และโคมไฟริมถนน จานรับสัญญาณดาวเทียม และแผ่นป้ายโฆษณา ในแต่ละองค์ประกอบนั้นภายหลังที่เมืองหลวง พระบางได้เป็นเมืองมรดกโลก ทางกรมโดยกระทรวงคมนาคมขนส่งไปรษณีย์และก่อสร้างได้ออก กฎระเบียบมาควบคุมดูแลที่เรียกว่า กฎระเบียบตัวเมืองของหลวงพระบาง

**หลังคาและวัสดุ** นอกจากเรื่องของวัสดุที่นำมาใช้แล้ว การมุงหลังคาตลอดจนความลาดเอียง สันหลังคาและมุม ยังมีความสำคัญในการแบ่งรูปแบบสถาปัตยกรรม อีกทั้งทัศนียภาพของหลังคายังมีผลในการวิเคราะห์ภาพรวมของชุมชนเมือง ดังนั้นจึงได้แบ่งวัสดุที่ใช้มุงหลังคาออกเป็นประเภทดังนี้คือ

- หลังคามุงจาก
- หลังคาดินขอ (กระเบื้องดินเผา)
- หลังคากระเบื้องซีเมนต์
- หลังคากระเบื้องใยหิน
- หลังคาสังกะสี

การพิจารณาของเรื่องหลังคาอีกประการหนึ่งคือ ภาพของหลังคาอาคาร (Roofscape) ที่เป็นทัศนียภาพที่ทำให้มองเห็นได้ง่ายทั้งจากการเดินทางเข้าเมืองไม่ว่าโดยทางบกหรือทางเรือ การพิจารณาภาพของหลังคาอาคารจะต้องดูตั้งแต่วัสดุ วิธีการมุงหลังคา ความลาดเอียง สันหรือมุมของหลังคา ตลอดจนปริมาณและความสูง ลักษณะของหน้าจั่วและชายคา ความยาวที่ยื่นออกมาจากผนังด้านนอก ตลอดจนความสลับซับซ้อนของหลังคา สำหรับบางอาคารอาจจะมีหลังคาผืนเดียว แต่บางอาคารอาจจะแบ่งออกเป็นหลังคาย่อยหลายส่วนซ้อนทับกัน

ในการใช้มาตรการควบคุมได้มีกฎไว้เกี่ยวกับเรื่องหลังคาและวัสดุที่ใช้ ข้อกำหนดอันนี้จะอยู่ใน มาตรา 10 และมาตรา 11 ที่กล่าวไว้ว่า

**มาตรา 10 : ในส่วนความสูง**

**10.1 ในด้านความสูงที่อนุญาต**

- สำหรับอาคารที่มีด้านหน้าตั้งอยู่ในที่ดินอยู่ในแนวตั้ง ตั้งแต่ 0-5 เมตร จากเส้นทางสูงสุดได้ไม่เกิน 9 เมตร
- สำหรับอาคารที่มีด้านหน้าเข้าลึกภายในเกิน 5 เมตรขึ้นไป ให้อาคารสูงสุดได้ 12 เมตร

10.2 ในกรณีมีการก่อสร้างใกล้เคียงกับสิ่งที่มีอยู่แล้ว ด้านความสูงของสันหลังคาและชายคาของอาคาร ที่จะปลูกสร้างใหม่ในอนาคต จะต้องปลูกสร้างให้ใกล้เคียงกับอาคารข้างเคียง แต่ไม่เกินข้อที่กำหนดไว้ในตอนแรก

10.3 กฎระเบียบดังกล่าวนี้ ไม่ได้ใช้กับอาคารทางศาสนาและสาธารณะ

มาตรา 11 รูปทรงภายนอก ในบรรดาสสิ่งปลูกสร้างที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็น “โบราณสถาน” โดยสภามรดกโลกแล้ว จะไม่สามารถรื้อถอนได้ การตัดแปลง หรือการซ่อมแซมสิ่งปลูกสร้างที่ได้รับขึ้นทะเบียนเป็น “โบราณสถาน” ต้องได้รับการปฏิบัติตามระเบียบอนุญาตการปลูกสร้างจากมรดกโลก

11-1-1 ด้านหน้าการปลูกสร้างที่ติดกับถนนใหญ่ต้องใหญ่กว่าหรือเท่า กับ 4 เมตร ในกรณีมีเรือนแถวอยู่ในแนวเดียวกันไม่ให้ยาวเกิน 40 เมตร

11-1-2 ความลาดเอียงของหลังคาของการก่อสร้างจะต้องถือเอาตามการก่อสร้างใกล้เคียงที่มีอยู่แล้ว ถ้าหากว่าความลาดเอียงนั้นอยู่ระหว่าง 30 องศา – 60 องศา

11-1-3 หากไม่มีอาคารใกล้เคียงเป็นหลักอ้างอิง ความลาดเอียงหลังคาที่สร้างใหม่จะต้องให้อยู่ในระหว่างความลาดเอียง 30 องศา – 60 องศา และขนานกับถนน

11-3-1 ใช้ดินขอ(กระเบื้องดินเผา) ขนาดเล็ก แบบพื้นเมืองทำจากดินตากหรือซีเมนต์ การกำหนดดังกล่าวให้ใช้โดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ สำหรับอาคารสาธารณะและอาคารที่บริการสาธารณะ

11-3-3 สำหรับการใช้แผ่นมุงที่มีขนาดใหญ่เช่น กระเบื้องลอนคู่ สังกะสีนั้นห้าม

11-3-4 ห่างจากถนนสายสำคัญออกไป การใช้วัสดุอย่างอื่น เช่น กระเบื้องซีเมนต์หรือดินขอขนาดเล็กคล้าย CPAC จะอนุญาตเป็นกรณีพิเศษ

11-4-2 สีสำหรับหลังคา ต้องเป็นสีดังต่อไปนี้ : ดินเผาให้ใช้สีธรรมชาติ หลังคาดินขอห้ามเคลือบ สำหรับวัสดุอื่นๆ ให้ใช้สีขาว แดงชา(สีดินเผา) หรือสีซีเมนต์

11-5-3 ห้ามเพิ่มส่วนหลังคาด้านหน้าออกมาคล้ายกันสาดหรือเสาทิศนต้องตั้งติดอยู่ด้านหลังของอาคารเพื่อไม่ให้เห็นจากถนน

ส่วนของหลังคาและวัสดุที่นำมาใช้กับตัวอาคาร ที่ควรปรับปรุงดูจากรูป 14,15



รูป 14 กลุ่มของอาคารที่อาคารมุงสังกะสีเก่าแลเห็นเด่นออกมา



รูป 15 อาคารหลังหนึ่งที่หลังคาชั้นบนมุงด้วยดินขอแต่ชั้นล่างต่อเติมด้วยสังกะสี

**ปริมาณหรือจำนวนอาคาร** ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับมุมมองและความสูงของสันหลังคา ซึ่งจะทำให้มองเห็นเป็นกลุ่มก้อนของอาคารว่าเป็น “หมู่เดียวกัน” หรือ “แยกออกมา” แนวทางการแก้ไขกับตัวอาคารบางแห่งที่อาจจะสร้างขึ้นใหม่ที่ทำให้ดูไม่กลมกลืนคือ การรื้อถอนอาคารนั้น ๆ แต่ในทางปฏิบัติเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก สิ่งที่พอกระทำได้คือการปรับปรุงเปลี่ยนโฉมหน้าภายนอกอาคารเท่าที่จะสามารถทำได้ อาจจะเป็นการออกแบบอาคารด้านหน้าใหม่ กำหนดของหน้าต่างและกำแพงที่บิดตามจังหวะและรูปแบบของอาคารข้างเคียง แล้วอาจจะมีการปรับมุมเอียงของหลังคาใหม่ เปลี่ยนวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างให้มีผิวและสีใกล้เคียงกัน หรืออาจจะปลูกต้นไม้เพื่อให้บังความแตกต่างของอาคารกับหมู่อาคารโดยรอบ

และในการปลูกต้นไม้ก็มีกฎระเบียบที่กล่าวไว้ในมาตรา 13 คือ

**มาตรา 13 เขตพื้นที่ว่างเปล่าและการปลูกต้นไม้ :** ห้ามตัดต้นไม้ นอกจากว่ามีความจำเป็นที่สุด ตัดออกเพื่อการก่อสร้าง แผนการตัดต้นไม้จะต้องได้กำหนดในแบบผังรวมที่ขออนุญาตด้วย และมีการวางแผนการปลูกต้นไม้เพิ่มอยู่ในแบบด้วย

**เรื่องของถนน บาทวิถี และทางคนเดิน** เมืองหลวงพระบางได้ทำการบูรณะปรับปรุงถนนสายหลักอย่างเช่น ถนนหน้าวัง ที่แต่เดิมมีชื่อว่า ถนนออกัสตี ปาวิ เป็นถนนคอนกรีตกว้าง 12 เมตร มีบาทวิถีสองฟาก ในการพิจารณาว่าถนนสายนี้ พบว่าได้ก่อสร้างมาเกือบร้อยปีแล้ว ความกว้างของถนนขนาดนี้มีการตั้งข้อสังเกตว่า ผู้สร้างน่าจะต้องการให้ถนนสายนี้เป็นถนนสายหลักที่ผ่านเมือง ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงยุคอาณานิคมที่วิศวกรฝรั่งเศสวางผังระบบถนนแบบตารางทับลงไปบนโครงสร้างเมืองเดิมที่มีลักษณะเป็นหมู่บ้านชนบท ตามแนวทางการอนุรักษ์ได้มีคำแนะนำให้ลดขนาดของถนนลง เพราะการที่มีถนนกว้างมีผลทำให้การจราจรคับคั่ง นอกจากนี้ควรมีการปลูกต้นไม้สองข้างทางเพื่อความร่วมมือและควรปรับปรุงทางเดินของชาวบ้านที่เคยเป็นแผ่นอิฐปูเป็นลวดลาย (ดินจี่) นอกจากนี้ควรมีทางจักรยานเคียงไปกับทางคนเดิน

ถนนหน้าวังที่เป็นถนนสายหลักของเมือง และทางเดินของชาวบ้านที่จากเดิมปูด้วยดินจี่ ดูจากรูป 16,17



รูป 16 ถนนหน้าวังที่ในบางช่วงเวลามีการจราจรพลุกพล่าน



รูป 17 ทางเดินเท้าที่จากเดิมปูด้วยดินจี้(อิฐ)

**รั้วและประตูบ้าน** ที่กระทำการมาจะมีหลายแบบทั้งแผ่นสังกะสีลูกฟูก ลวดหนาม ไม้ อิฐ อิฐฉาบปูน ไม้ไผ่ขัดแตะ และแท่งโลหะที่เคยเป็นส่วนประกอบในกิจการชงของสงคราม ในจำนวนวัสดุเหล่านี้มีผลต่อความงาม วัสดุที่แนะนำคือรั้วไม้หรือไม้ไผ่ขัดแตะซึ่งเป็นวัสดุธรรมชาติที่จะทำให้ดูมีเอกลักษณ์

ในมาตรา 11 - 8 ว่าด้วยรั้วและประตู : ได้มีกฎระเบียบไว้ว่า

11-8-1 ในด้านความสูง สูงสุดไม่เกิน 1.50 และก่อกว้างสูงสุด 0.70 ซม.

11-8-2 วัสดุ อนุญาตคือไม้ ส่วนอื่นให้ใช้จากธรรมชาติ เหล็กดัด เหล็กหล่อ และก่อฉาบซีเมนต์

11-8-3 วัสดุที่ใช้ห้ามคือสังกะสีหรือชิ้นส่วนสำเร็จรูป ตาข่ายเหล็กและลวดหนาม

**ส่วนที่เป็นทางเดินหน้าอาคาร** ส่วนนี้ถือว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของเมืองหลวงพระบาง บริเวณนี้เป็นส่วนหนึ่งของอาคารสองฟากถนน การเชื่อมต่อกันของอาคารจะเป็นทางเท้าที่มีหลังคาปกคลุม (Colonnades) ทางเท้าเหล่านี้มีขนาดความกว้างตั้งแต่ 1.00-2.50 เมตร เนื่องจากยังมีบาทวิถีขนาด 2.00 เมตรอยู่ตรงกลางระหว่างทางเท้าที่มีหลังคาปกคลุมและถนน การใช้ประโยชน์ของชาวหลวงพระบางกับพื้นที่ส่วนนี้เป็นทั้งการได้ร่มในการสัญจรและยังเป็นที่พบปะสังสรรค์ของผู้อาศัยในแต่ละอาคารใกล้เคียง และชาวหลวงพระบางยังนิยมที่จะออกมานั่งเล่นที่บริเวณตรงนี้ที่เป็นส่วนหนึ่งของหน้าบ้านตนเอง บ้างก็จะมองดูผู้คนและรถราบนท้องถนน บ้างก็นั่งคุยกัน บ้างบ้านก็ดัดแปลงเป็นร้านขายของชำหรือขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ

**ทางระบายน้ำข้างถนน สายไฟฟ้า และโคมไฟริมถนน** นอกจากการที่จะทำให้ส่วนทางเดินเท้าดูกลมกลืนสวยงามด้วยการปูผิวด้วยอิฐเหมือนสมัยก่อนแล้ว การเทคอนกรีตทับบาทวิถีที่ปูด้วยอิฐหรือการลาดแอสฟัลท์บนถนนยังส่งผลทำให้ทางระบายน้ำอุดตัน ส่วนของสายไฟฟ้าในเมือง ระบบสายไฟฟ้าแบบเดินสายตามเสาริมถนน ที่บางแห่งจะเห็นเป็นเสาไฟโครงเหล็กขนาดใหญ่และหม้อแปลงไฟ เหล่านี้ถือเป็นทัศนะจุใจของการเป็นเมืองเก่า เพราะนับวันที่ความต้องการใช้ไฟฟ้ามากขึ้นก็จะทำให้มีสายไฟระโยงระยางมากขึ้น แนวทางที่น่ากระทำคือการเปลี่ยนจากระบบเดินสายไฟฟ้าแบบแขวนลอยเป็นการฝังลงดิน ซึ่งจะต้องใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นจำนวนมาก ตรงส่วนของโคมไฟริมถนน ในปัจจุบันใช้โคมไฟฟลูออเรสเซนต์ติดตั้งบนเสาโลหะ ซึ่งเป็นความขัดแย้งทางสถาปัตยกรรมอีกประการหนึ่ง การติดตั้งโคมไฟ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงนอกจากความสวยงามแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความสว่าง และการจัดลำแสง เพราะการที่ลำแสง

ส่องลงตรงกลางบาทวิถีจะทำให้เกิดเงามืดบนทางเท้าในขณะที่คนกำลังเดิน ส่วนหลอดไฟฟลูออเรสเซนต์นั้นจะให้แสงที่เย็นชา การเปลี่ยนมาใช้ดวงโคมแบบ Incandescent Light ที่ให้แสงสีเหลืองนวลจะช่วยให้แสงอบอุ่น

กฎระเบียบของเมืองมาดรา 11-8 ว่าด้วยแสงสว่าง : ห้ามใช้แสงสว่างจากหลอดฟลูออเรสเซนต์ในด้านหน้าของอาคาร อนุโลมให้ได้ต่อเมื่อแสงดังกล่าวเป็นแสงทางอ้อม (กรณีที่หลอดนั้นไม่สามารถให้เห็นจากถนน)

ส่วนที่เป็นทัศนียภาพของการเป็นเมืองเก่าที่มีเสาและสายไฟเกะกะแสดงไว้ในรูป 18, 19



รูป 18 เสาไฟฟ้าแรงสูงบนทางเดินเท้าของถนนหน้าวัง



รูป 19 โคมไฟข้างถนนกับสายไฟฟ้าที่ระเกะระกะไม่เป็นระเบียบ

**จานรับสัญญาณดาวเทียม** อุปกรณ์นี้เป็นความนิยมอย่างหนึ่งของชาวหลวงพระบาง อย่างที่ชาวบ้านเรียกกันว่า "อ่างดาวเทียม" เพื่อรับชมรายการโทรทัศน์ที่ส่งจากประเทศไทย ถือเป็นปัญหาใหญ่อีกปัญหาหนึ่งเพราะภาพของจานรับสัญญาณที่ติดตั้งบนหลังคาหรือกันสาดเป็นสิ่งที่ทำลายภาพความเป็นเมืองเก่า และบดบังเส้นขอบฟ้าของเมือง และบางอาคารยังทำให้เสียรูปด้านหน้าของอาคาร ความยุ่งยากของการแก้ไขคือ การต้องใช้ระบบสายส่งสัญญาณใต้ดินแบบเคเบิลทีวีไปยังเครื่องรับในแต่ละบ้าน และการเลือกสถานที่ติดตั้งจานรับสัญญาณเพียงไม่กี่จุดเป็นสิ่งที่กระทำไม่ยากนัก แต่ว่าผู้รับชมภาพจะต้องรับภาระของราคาอุปกรณ์และค่าติดตั้ง

การติดตั้ง "อ่างดาวเทียม" ไว้บนหลังคาหรือกันสาดเป็นความสะดวกที่ชาวหลวงพระบางนิยมปฏิบัติดังรูป 20



รูป 20 จานรับสัญญาณดาวเทียมที่ติดตั้งอยู่บนกันสาดของบ้าน

**แผ่นป้ายและโฆษณา** นับว่ามีความสำคัญทั้งต่อการประกอบการค้า และการดำเนินการบอกกล่าวประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งรวมไปถึงป้ายบอกชื่อถนนหรือหมู่บ้าน การกำหนดขนาด กำหนดสี กำหนดรูปแบบ เป็นสิ่งที่ต้องมีมาตรการในการควบคุม เพื่อความโดดเด่นของป้ายจะไม่ไปหม่นสภาพแวดล้อม และภาพของตัวอาคารในบริเวณใกล้เคียง

กฎระเบียบว่าด้วยป้ายโฆษณาสินค้าและเครื่องหมายต่าง ๆ มีอยู่ในมาตรา 11-6 :

- 11-6-1 กรณีที่ติดตั้งด้านหน้าของสิ่งปลูกสร้าง เนื้อที่ของป้ายไม่เกิน 3 % ของเนื้อที่ด้านหน้า ส่วนสูงของแผ่นป้ายสูงสุด 0.80 เมตร สำหรับด้านหลังของสิ่งปลูกสร้างที่มีเนื้อที่กว่า 30 ตารางเมตร สูงสุดได้ 1.00 เมตร
- 11-6-2 กรณีที่ตั้งฉากกับด้านหน้าสิ่งก่อสร้าง
- เนื้อที่ของแผ่นป้ายไม่เกิน 1.5 % ของเนื้อที่ด้านหน้าของอาคาร
  - สำหรับด้านหน้าที่มีเนื้อที่น้อยกว่า 30 ตารางเมตร ด้านสูงของแผ่นป้ายสูงสุด 70 ซม.
  - สำหรับด้านหน้าที่มีพื้นที่กว้างกว่า 30 เมตร ด้านสูงของแผ่นป้ายสูงสุด 70 ซม.
- 11-6-3 แผ่นป้ายจะต้องติดตั้งในระดับสูงอย่างน้อย 3 เมตร ห่างจากพื้นดินแต่ไม่เกินชายคา

ป้ายโฆษณาการประกอบกิจการค้าที่มีขนาดใหญ่ดูได้จากตัวอย่างรูป 21



รูป 21 ร้านค้าที่ติดป้ายโฆษณาขนาดใหญ่

### 3.3 การดำเนินงานตามกรอบสถานภาพการเป็นมรดกโลก

การดำเนินงานหลังจากได้รับการประกาศให้หลวงพระบางได้เป็นเมืองมรดกโลก ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานมาเป็นผู้วางแผนดำเนินการจัดรูปแบบของเมืองคือ "ห้องการมรดก" ซึ่งหน่วยงานนี้ได้เริ่มดำเนินการในปีค.ศ.1996 แต่เดิมนั้นรวมอยู่กับ "ห้องการกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม" แต่ในเวลาต่อมาจนถึงปัจจุบัน ห้องการมรดกได้แยกออกมาเป็นหน่วยงานอิสระ (ปัจจุบันสำนักงานอยู่ตรงสุดถนนสายกลางของเมืองบริเวณใกล้กับวัดเชียงทอง) สาเหตุของการที่ต้องแยกออกมา เกิดมาจากการว่าหน่วยงานที่สังกัดเดิมนั้นดำเนินการครอบคลุมทั่วประเทศ สำหรับห้องการมรดกหลวงพระบางนั้นจะทำเฉพาะในเขตที่รับผิดชอบ และยังมีความแตกต่างอีกประการกับหน่วยงานมรดกโลกของสปป.ลาวที่จำปาสัก ที่ยังคงอยู่ในสังกัดของห้องการกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม เพราะลักษณะการเป็นเมืองมรดกโลกของหลวงพระบางมีทั้งเรื่องของวัตถุและผู้คน สำหรับห้องการมรดกนั้น ปัจจุบันได้แบ่งเป็นหน่วยงานย่อยในการดำเนินงานเฉพาะเรื่องคือ

1. หน่วยงานตลาดกลางแจ้ง
2. หน่วยงานด้านการบำบัดน้ำและสิ่งแวดล้อม
3. หน่วยงานคุ้มครองและปกป้องรักษามรดก

ในด้านเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมของตัวเมืองนั้น จำนวนสถาปนิกที่เป็นคนลาวมีประมาณ 10 คน และฝรั่งเศส 2 คน (โดยสถาปนิกของฝรั่งเศสจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและไปมาบางช่วงเวลา)

ลักษณะความเกี่ยวเนื่องของการดำเนินการเป็นมรดกโลกกับทางยูเนสโก จะเป็นไปตามสายงานคือ

คณะกรรมการปกป้องรักษามรดกและวัฒนธรรมประวัติศาสตร์และธรรมชาติของแห่งชาติ

(ประธานคือ รัฐมนตรีกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม

และหัวหน้ากรมวัตถุเป็นเลขาธิการอนุกรรมการ)



คณะกรรมการคุ้มครองมรดกท้องถิ่น

(ประธานคือ เจ้าเมืองหลวงพระบาง)

(ในการดำเนินงาน ห้องการมรดก ได้เป็นหนึ่งในคณะกรรมการคุ้มครองมรดกท้องถิ่น )

การรายงานความคืบหน้าต่อยูเนสโก ตามกรอบการเป็นเมืองมรดกโลกของหลวงพระบาง หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ คณะกรรมการปกป้องรักษามรดกและวัฒนธรรมประวัติศาสตร์และธรรมชาติของแห่งชาติ ตามรายงานนี้ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานที่ได้กระทำกันมาบ้างแล้ว นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงแผนการที่จะกระทำต่อไปในอนาคต

#### - รายงานการอนุรักษ์ปีค.ศ. 1998

จากการบันทึกความคืบหน้าไปยังยูเนสโกของปีค.ศ.1998 ซึ่งการรายงานเป็นของห้องมรดก (The Heritage House) ที่ดำเนินการในด้านการอนุรักษ์และการพัฒนา โดยรายงานฉบับนี้ได้แสดงต่อคณะกรรมการท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาและการอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติของเมืองหลวงพระบาง การรายงานนี้มีว่า แผนงานของหลวงพระบางที่ได้ริเริ่มในขั้นตอนที่สอง คือการสำรวจทางสถาปัตยกรรมในอาคารจำนวน 1,000 หลัง ที่ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์กลางของเขตมรดกโลกโดยผู้ครอบครองเป็นบุคคลและกลุ่มศาสนา ซึ่งบริเวณเหล่านี้รวมไปถึงตึกที่รัฐบาลเป็นเจ้าของและเป็นที่สาธารณะอื่น ๆ ได้ทำการสำรวจเสร็จสิ้นแล้ว ในส่วนของรายละเอียดของแผนงานนี้และการปฏิบัติในหลาย ๆ เรื่อง อย่างเช่น การซ่อมแซมตึกที่เป็นไม้เก่าตามแบบพื้นเมืองและแบบอาณานิคม ตลอดจนด้านกิจกรรมการฝึกอบรมที่กระทำตามกรอบการทำงานของหลวงพระบางและหน่วยงานของฝรั่งเศส ตามข้อตกลงการร่วมมือที่เห็นสัตยาบันไว้ในเดือนสิงหาคมค.ศ.1997 ภายใต้อาณัติของยูเนสโก โดยก่อนหน้านี้ได้มีการพาคณะของเจ้าหน้าที่ของหลวงพระบางไปท่องเที่ยวศึกษาดูงานยังประเทศฝรั่งเศสในช่วงเดือนกันยายน ค.ศ.1997 และต่อมาก็ได้มีกลุ่มสถาปนิกชาวลาวจากห้องมรดก 4 กลุ่มได้ไปเยือนฝรั่งเศสในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1998 โดยการดูงานของทั้งสองกลุ่มได้รับทุนสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศฝรั่งเศส

จากการประชุมกับยูเนสโก ที่มีขึ้นในเดือนพฤษภาคม 1998 เจ้าหน้าที่ของหลวงพระบางได้นำเสนอรายชื่อของตึกที่ได้มีการเสนอแนะให้อนุรักษ์ ซึ่งก็ได้รับการเห็นชอบหมดทุกหลัง ซึ่งตึกเหล่านี้จะได้มีการนำเสนอต่อเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการในการออกกฎหมายการอนุรักษ์

นอกเหนือจากงานประจำในแต่ละวันที่จะต้องให้คำแนะนำอนุมัติต่ออาคารต่าง ๆ และการที่ต้องมีการตรวจสอบกันอย่างละเอียดของการดำเนินการต่อโครงสร้างที่กำลังกระทำ ห้องมรดกก็ยังได้มีการพัฒนาโครงสร้างของสองโครงการใหญ่ โครงการหนึ่งคือการอนุรักษ์เขตพื้นที่ชุ่มน้ำที่อยู่ในอาณาบริเวณเมืองที่เตรียมการโดยสถาบันการวิจัยน้ำและแม่น้ำ (IMACOF/Tours University) , ด้วยงบประมาณจากกองทุนมรดกโลกและที่ร่วมทุนกันโดยคณะกรรมการยุโรปที่ให้เงินมา ECU 350,000 (US\$ 380,000) โครงการที่สองมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความเข้มแข็งต่อ

การจัดการชุมชนเมืองด้วยความสามารถของท้องถิ่น และการดำเนินการฟื้นฟูสภาพของพื้นที่บางส่วนให้เป็นพื้นที่สาธารณะ ซึ่งอย่างหลังนี้ได้รับเงินทุนสนับสนุนจากหน่วยงานของฝรั่งเศสที่ทำในเรื่องของการพัฒนา เป็นจำนวนเงิน 10 ล้านฟรังก์ฝรั่งเศส (US\$ 1.95 ล้าน) ในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา ส่วนของความร่วมมือกันกับส่วนกลาง(ฝรั่งเศส)ที่ต่อเนื่องกันมา ได้มาพร้อมกับการยืนยันการสนับสนุนช่วยเหลือต่อกองทุนมรดกโลก โดยจะมีข้อผูกมัดเป็นข้อตกลงกับยูเนสโกในปี ค.ศ.1997 ว่าเงินจำนวน 300,000 ฟรังก์ฝรั่งเศสในจำนวนทั้งหมด 1 ล้านนั้นเป็นเงินเพื่อการบูรณะฟื้นฟูอาคารแบบฝรั่งเศสตามรูปแบบเดิม ซึ่งจะได้มีการนำกลับมาใช้เป็นอาคารที่เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารของหลวงพระบาง นอกจากนี้ยังได้เกิดความร่วมมือกันระหว่างห้องมรดกและทีมงานชุดปฏิบัติการของโครงการของธนาคารเพื่อพัฒนาเอเชียในเรื่องของถนนและริมฝั่งแม่น้ำ พร้อมกันนั้นก็ยังมีความช่วยเหลือจากหน่วยงานพัฒนาของประเทศเยอรมัน (KFW) ที่สนับสนุนช่วยเหลือในเรื่องอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ในโครงการบำบัดน้ำเสีย

ในปี ค.ศ.1998 เงินช่วยเหลือจากมรดกโลก US\$ 25,000 ได้นำมาใช้ในการจัดเตรียมอุปกรณ์เพื่อให้ความรู้ต่อคนท้องถิ่นตามแผนการป้องกันและพัฒนาและส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบรรดาผู้อยู่อาศัย ซึ่งประกอบไปด้วยม้วนวีดีโอ การจัดการทรัพยากร และข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นแผนผัง

กฎหมายฉบับร่างที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติที่ได้เตรียมมาตั้งแต่ปีค.ศ.1996 ด้วยความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายจากทางรัฐบาลฝรั่งเศสและยูเนสโก ได้เป็นประเด็นเข้าสู่สภาซึ่งมีคณะกรรมการเป็นรัฐมนตรีต่าง ๆ ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1997 แต่ยังไม่ได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายโดยการประชุมสภาแห่งชาติ

#### - รายงานการอนุรักษ์ปีค.ศ. 1999

สำนักงานเลขาธิการได้รายงานเรื่องของงบประมาณที่ได้ให้มายังส่วนพื้นที่นี้ ซึ่งมาจากกองทุนมรดกโลกตั้งแต่การที่หลวงพระบางได้รับการแต่งตั้งในปีค.ศ.1995 ว่าโดยประมาณแล้วมียอดเงินทั้งหมด 4.5 ล้านเหรียญ ซึ่งมีเพิ่มขึ้นอีก 70,000 เหรียญในโครงการที่จัดทำโดยส่วนกลางและทีมร่วมของหลวงพระบางและหน่วยงานของฝรั่งเศส ภายใต้การร่วมมือกันของแผนการสนับสนุนของรัฐบาลฝรั่งเศสและสหภาพยุโรปตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนอื่น ๆ แผนร่างคร่าว ๆ ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาตรงพื้นที่หลักภายในเขตเมืองมรดกโลกของเมืองประวัติศาสตร์หลวงพระบางมีการกำหนดไว้ให้เสร็จสมบูรณ์ในปลายปีค.ศ.1999 ภายใต้การเห็นชอบโดยคณะรัฐมนตรีที่ดำเนินงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม ธรรมชาติ และมรดกทางประวัติศาสตร์ของลาว ได้มีการกำหนดแผนเฉพาะกาลไว้สำหรับช่วงเวลา 1 ปี ซึ่งจะต้องกระทำให้เสร็จก่อน สำนักงาน

เลขานุการได้รายงานถึงความห่วงใยต่อปริมาณงานด้านสาธารณสุขที่มีขนาดใหญ่ และการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยว ทางฝ่ายราชการได้รับทราบถึงการประชุมของบรรดาผู้ให้ความช่วยเหลือจากนานาชาติที่ได้จัดให้มีขึ้นช่วงปลายเดือนมกราคม ค.ศ. 2000 ซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐของจังหวัดหลวงพระบางได้นำเสนอแผนการอนุรักษ์และพัฒนาที่จะเป็นการย้ำกระตุ้นต่อผู้ที่จะให้เงินช่วยเหลือถึงความจำเป็นในโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่จะไม่เป็นการเข้าไปกีดกีดรอนทำลายคุณค่าของส่วนที่เป็นมรดกโลก

ฝ่ายราชการได้แสดงความยินดีต่อเจ้าหน้าที่ระดับชาติและระดับท้องถิ่นในความคืบหน้าของการสร้างความเข้มแข็งในโครงสร้างทางกฎหมายและการจัดการในด้านการอนุรักษ์หลวงพระบางส่วนที่เป็นมรดกโลกและการวางแผนอย่างละเอียดในแผนการอนุรักษ์และพัฒนา แต่ฝ่ายราชการก็ได้แสดงความเป็นห่วงต่อความล่าช้าในการประกาศกฎหมายออกมาเป็นทางการในเรื่องของการอนุรักษ์วัฒนธรรมแห่งชาติ ธรรมชาติและมรดกทางประวัติศาสตร์ที่ได้ใช้ในการประชุมสมัชชาแห่งชาติ และยังเป็นเรื่องของการที่ไม่มีการอ้างถึงเรื่องเงินทุนการอนุรักษ์ในพระราชกฤษฎีกา โดยสิ่งที่บอกถึงความสำคัญในเรื่องเงินทุนและความที่ต้องได้รับการช่วยเหลือทางด้านเทคนิคต่าง ๆ ดูได้จากการดำเนินการต่อแหล่งต่าง ๆ ที่ยูเนสโกกระทำในด้านการอนุรักษ์ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา ทางฝ่ายราชการก็ได้มีการเรียกร้องให้ที่ประชุมของรัฐพิจารณาในหลายทางและหลายความหมายที่จะเป็นการรับประกันถึงการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน และการรักษาไว้ซึ่งการปฏิบัติต่าง ๆ ที่กระทำในเขตมรดกโลก

และทางฝ่ายราชการยังได้แสดงความรู้สึกห่วงใยต่อผลกระทบด้านลบที่อาจจะเกิดขึ้นของจำนวนโครงการทำงานต่าง ๆ หลายโครงการที่ได้รับเงินทุนจากหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือพัฒนาที่มาจากนานาชาติ และความรวดเร็วของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในบริเวณนี้ ตามการแนะนำจากการประชุมขององค์กรต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือต่อภาครัฐของหลวงพระบาง ได้ให้ที่ประชุมรัฐพิจารณารายงานที่เขียนโดยสำนักเลขานุการลงวันที่ 20 พฤษภาคม ค.ศ. 2000 ซึ่งเป็นผลของการประชุม นอกจากนี้ก็ยังมีเรื่องเกี่ยวกับการทำงานในเรื่องการเสริมความแข็งแรงให้กับริมฝั่งแม่น้ำ เรื่องระบบการระบายน้ำให้และน้ำเสีย เรื่องของเสาส่งกระแสไฟฟ้า การสร้างสะพาน และผลการศึกษาในเรื่องของการท่องเที่ยว การเตรียมการนี้ฝ่ายราชการได้เรียกร้องให้หน่วยงานนานาชาติที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาทั้งหลายและที่เป็นส่วนกลางของมรดกโลก ได้ให้การสนับสนุนต่อเจ้าหน้าที่ทั้งแห่งชาติและท้องถิ่น และทางฝ่ายราชการยังได้เรียกร้องให้สำนักเลขานุการได้อภิปรายกับที่ประชุมของรัฐ ในสิ่งที่จะทำให้ได้ในเรื่องของการตั้งคณะกรรมการร่วมดำเนินการของฝ่ายนานาชาติที่จะประกอบไปด้วยผู้ให้เงินทุนแก่รัฐ สำหรับการพัฒนาและคุ้มครอง

เมืองหลวงพระบาง ซึ่งโครงสร้างของคณะกรรมการได้มีการตั้งขึ้นมาแล้วสำหรับเมืองนครวัดในประเทศกัมพูชา (<http://www.whc.unesco.org/nwhc/pages/sites/main.htm>)

### 3.4 ความเป็นมรดกโลกสร้างภาพลักษณ์อันเป็นแรงจูงใจของการท่องเที่ยว

นับตั้งแต่ลาวได้เปิดประเทศด้วยการให้ความสำคัญและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศ และส่งเสริมการค้าและการลงทุนของนักธุรกิจต่างชาติเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจห้าปีฉบับที่สาม(ค.ศ.1991-1995) โดยรัฐบาลมีนโยบายจะไม่แทรกแซงในเรื่องธุรกิจ แต่จะส่งเสริมให้ภาคเอกชนดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจห้าปีฉบับที่สี่(ค.ศ.1996 – 2000) ที่ได้มีการแบ่งพื้นที่ในการพัฒนาประเทศเป็น 3 เขต และ 6 แขวงหลัก<sup>1</sup> โดยหลวงพระบางก็เป็นหนึ่งของเมืองหลักของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ความเหมาะสมต่อการท่องเที่ยวคือการเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงเก่า ที่มีพระราชวัง วัด และโบราณสถานต่าง ๆ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวนี้เองที่นำรายได้เข้าประเทศอย่างเด่นชัดและรวดเร็ว เห็นได้จากอันดับของรายได้เข้าประเทศดังตาราง 2

<sup>1</sup> รัฐบาลลาวแบ่งพื้นที่ในการพัฒนาประเทศออกเป็น 3 เขต และ 6 แขวงหลักคือ

**เขตที่ 1** คือทางเหนือของประเทศ มีแขวงเชียงขวางและหลวงพระบางเป็นพื้นที่หลักสำหรับการส่งเสริมการผลิตปศุสัตว์และการท่องเที่ยว เนื่องจากแขวงเชียงขวางเป็นพื้นที่ราบสูงเหมาะสมแก่การทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ ส่วนหลวงพระบางเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงเก่า มีพระราชวัง วัด และโบราณสถานต่าง ๆ เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว

**เขตที่ 2** คือภาคกลาง มีแขวงเวียงจันทน์และคำม่วนเป็นแขวงหลัก เป็นพื้นที่เพื่อการส่งเสริมการค้าและอุตสาหกรรม รัฐบาลลาวต้องการส่งเสริมให้เขตกำแพงนครเวียงจันทน์เป็นเขตการค้าและอุตสาหกรรมโดยการสนับสนุนการจัดตั้งเมืองธุรกิจแห่งใหม่ในบริเวณเชิงสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และจัดตั้งเมืองอุตสาหกรรมครบวงจรที่ไซธานี ส่วนแขวงคำม่วนเป็นพื้นที่ที่มีแม่น้ำหินมูน แม่น้ำเกิน และแม่น้ำเซียงไฟไหลผ่าน และเชื่อมต่อกับแขวงบอลิคำไซเหมาะที่จะสร้างเขื่อนหลายแห่งประกอบกับแขวงคำม่วนมีแร่ธาตุที่อุดมสมบูรณ์มากที่สุดของประเทศ

**เขตที่ 3** คือเขตภาคใต้ของลาว โดยมีแขวงสะหวันนะเขตและจำปาสักเป็นแขวงหลักสำหรับการพัฒนาการค้า เกษตรกรรมและการท่องเที่ยว โดยเมืองสะหวันนะเขตเป็นเมืองใหญ่อันดับสองรองจากกำแพงนครเวียงจันทน์ มีการค้าใกล้ชิดกับไทยโดยอยู่ตรงข้ามกับจังหวัดมุกดาหารของไทย (สุรัชย์ ศิริไกร , 2541 : 264-265)

ตาราง 2 แสดงรายได้(ล้านดอลลาร์)จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเปรียบเทียบกับรายได้จากการส่งออกในเรื่องอื่น ๆ ในช่วงปีค.ศ.1995-2000

| ผลิตผล          | 1995   |        | 1996   |        | 1997   |        | 1998   |        | 1999   |        | 2000   |        |
|-----------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
|                 | รายได้ | อันดับ | รายได้ | อันดับ | รายได้ | อันดับ | รายได้ | อันดับ | รายได้ | อันดับ | รายได้ | อันดับ |
| การท่องเที่ยว   | 24.7   | 4      | 43.6   | 4      | 73.3   | 3      | 79.9   | 1      | 97.3   | 2      | 113.8  | 1      |
| สิ่งทอ          | 76.7   | 2      | 75.6   | 1      | 72.6   | 4      | 76.5   | 2      | 94.4   | 3      | 100.1  | 2      |
| ไฟฟ้า           | 25.1   | 3      | 34.9   | 5      | 20     | 6      | 49.6   | 3      | 107    | 1      | 91.3   | 3      |
| ผลิตภัณฑ์จากไม้ | 88.3   | 1      | 70.6   | 2      | 79.3   | 2      | 41.1   | 4      | 71.3   | 4      | 80.2   | 4      |
| แร่ต่าง ๆ       | -      | -      | -      | -      | -      | -      | 29.4   | 5      | 6.0    | 6      | 4.9    | 7      |
| กาแฟ            | 21.3   | 6      | 25     | 6      | 26.2   | 5      | 19.3   | 6      | 29.0   | 5      | 15.3   | 5      |
| อัญมณี          | 21.8   | 5      | 45     | 3      | 83.2   | 1      | 14.4   | 7      | -      | -      | -      | -      |
| การเกษตร        | 13.7   | 7      | 17.7   | 7      | 16.5   | 7      | -      | -      | 5.0    | 7      | 5.7    | 6      |

Source : National Tourism Authority of Lao PDR

ตาราง 3 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวในสปป.ลาวแยกตามประเทศในช่วงปีค.ศ.1995-2001

| Country of origin | 1995    | 1996    | 1997    | 1998    | 1999    | 2000    | 2001    |
|-------------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
|                   | number  | number  | number  | number  | number  | number  | number  |
| Grand Total       | 346,460 | 403,000 | 463,200 | 500,200 | 614,278 | 737,208 | 673,823 |
| Asia and Pacific  | 314,470 | 357,692 | 403,781 | 421,196 | 510,703 | 604,254 | 553,249 |
| ASEAN             | 285,302 | 301,450 | 353,266 | 364,227 | 446,295 | 528,354 | 472,137 |
| Brunei            |         |         | 108     | 232     | 704     | 531     | 855     |
| Indonesia         | 372     | 1,355   | 1,334   | 1,317   | 2,384   | 2,403   | 2,082   |
| Malaysia          | 1,061   | 1,624   | 2,274   | 2,464   | 4,485   | 4,211   | 2,544   |
| Myanmar           | 72      | 3,542   | 5,163   | 4,768   | 3,186   | 2,086   | 1,459   |
| Philippines       | 436     | 770     | 1,296   | 1,943   | 3,091   | 3,452   | 2,240   |
| Singapore         | 722     | 980     | 1,606   | 2,192   | 2,690   | 2,514   | 2,055   |
| Thailand          | 233,779 | 227,634 | 261,826 | 273,095 | 356,105 | 442,564 | 376,685 |
| Vietnam           | 48,860  | 65,545  | 79,659  | 78,216  | 71,748  | 68,751  | 82,411  |
| Cambodia          |         |         | 716     | 827     | 1,902   | 1,841   | 1,806   |
| Non-ASEAN         | 29,168  | 56,242  | 50,515  | 59,969  | 64,408  | 75,901  | 81,112  |

|                     |               |               |               |               |               |               |               |
|---------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Australia           | 3,833         | 6,121         | 7,876         | 9,579         | 10,789        | 10,168        | 9,547         |
| China               | 4,076         | 16,707        | 17,661        | 15,802        | 20,269        | 28,215        | 40,644        |
| India               | 11,396        | 17,238        | 5,866         | 8,814         | 6,533         | 3,309         | 2,693         |
| Japan               | 4,318         | 6,672         | 9,194         | 12,936        | 14,860        | 20,687        | 15,547        |
| Korea               | 356           | 1,930         | 2,110         | 1,475         | 3,786         | 4,944         | 4,051         |
| Newzealand          | 703           | 924           | 1,473         | 1,987         | 2,117         | 3,385         | 2,521         |
| Taiwan              | 2,099         | 2,638         | 2,440         | 2,098         | 2,801         | 2,940         | 2,461         |
| Others              | 2,387         | 4,012         | 3,179         | 3,451         | 3,253         | 2,253         | 3,648         |
| <b>Europe</b>       | <b>20,635</b> | <b>30,582</b> | <b>38,583</b> | <b>52,076</b> | <b>68,564</b> | <b>86,462</b> | <b>80,736</b> |
| Austria             | 195           | 106           | 224           | 226           | 478           | 1,375         | 1,405         |
| Belgium             | 408           | 964           | 1,512         | 1,611         | 3,157         | 3,363         | 3,301         |
| Danmark             | 272           | 635           | 790           | 925           | 2,015         | 2,855         | 2,874         |
| Finland             |               |               |               | 422           | 1,434         | 1,772         | 704           |
| France              | 9,210         | 11,608        | 13,745        | 17,863        | 19,960        | 24,534        | 21,662        |
| Germany             | 2,498         | 4,269         | 5,524         | 7,529         | 149           | 11,580        | 10,322        |
| Greece              | 83            | 76            | 69            | 68            | 3,258         | 139           | 216           |
| Italy               | 1,047         | 1,865         | 1,934         | 2,348         | 3,258         | 4,061         | 3,128         |
| Netherlands         | 432           | 1,342         | 1,715         | 2,488         | 3,686         | 5,035         | 4,498         |
| Norway              | 207           | 399           | 660           | 1,017         | 1,168         | 1,506         | 1,380         |
| Russia              |               |               | 1,683         | 2,047         | 2,258         | 2,415         | 1,533         |
| Spain               | 139           | 213           | 217           | 282           | 435           | 753           | 908           |
| Sweden              | 1,002         | 1,857         | 2,030         | 2,791         | 3,888         | 3,986         | 3,710         |
| Switzerland         | 754           | 931           | 1,392         | 1,795         | 2,974         | 3,305         | 3,597         |
| United Kingdom      | 3,090         | 4,162         | 6,054         | 8,902         | 12,298        | 15,204        | 15,722        |
| Others              | 1,298         | 2,155         | 1,054         | 1,742         | 2,144         | 4,579         | 5,776         |
| <b>The Americas</b> | <b>11,019</b> | <b>14,102</b> | <b>18,213</b> | <b>25,326</b> | <b>31,780</b> | <b>42,111</b> | <b>34,370</b> |
| Canada              | 1,868         | 2,531         | 3,555         | 4,737         | 6,355         | 8,330         | 7,174         |
| USA                 | 8,925         | 11,181        | 14,442        | 20,174        | 24,672        | 32,869        | 25,779        |

|                          |     |     |       |       |       |       |       |
|--------------------------|-----|-----|-------|-------|-------|-------|-------|
| Others                   | 150 | 390 | 216   | 415   | 753   | 912   | 1,417 |
| (Africa and Middle East) | 336 | 624 | 2,623 | 1,602 | 3,231 | 4,381 | 5,488 |
| Israel                   |     |     | 513   | 673   | 2,191 | 3,241 | 3,417 |
| Others                   | 336 | 624 | 2,110 | 929   | 1,140 | 1,140 | 2,051 |

Source : National Tourism Authority of Lao PDR

ตาราง 4 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวโดยแยกเป็นแต่ละจังหวัด

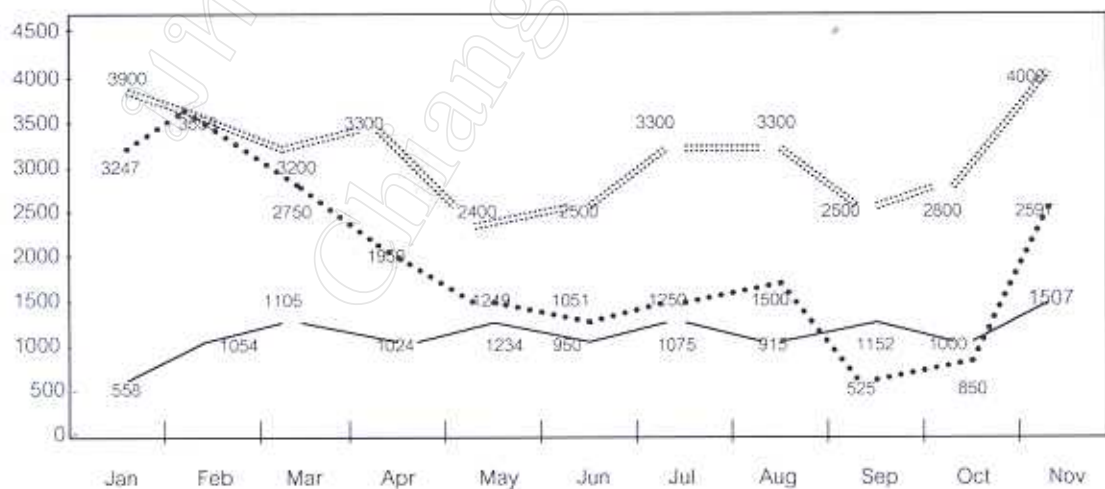
| Province               | 1997    | 1998    | 1999    | 2000    | 2001    |
|------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|
| Vientiane Municipality | 277,292 | 312,640 | 482,199 | 486,613 | 429,420 |
| Champassak             | 23,260  | 28,019  | 29,019  | 34,796  | 55,142  |
| Khammoune              | 22,718  | 24,360  | 11,455  | 13,712  | 20,317  |
| Bokeo                  | 16,543  | 19,002  | 21,120  | 25,286  | 42,561  |
| Luang Namtha           | 18,032  | 18,600  | 20,700  | 24,770  | 41,704  |
| Savannakhet            | 140,412 | 144,840 | 90,910  | 109,033 | 113,287 |
| Laung Prabang          | 30,769  | 44,538  | 61,034  | 165,222 | 51,207  |
| Bolikhamsay            | 14,900  | 13,388  | 29,734  | 35,681  | 23,900  |
| Xieng Khouang          | 1,771   | 4,500   | NA      | NA      | 35,744  |
| Saravanh               | 1,266   | NA      | NA      | NA      | NA      |
| Oudomxay               | 5,438   | NA      | NA      | NA      | 18,654  |
| Huaphanh               | 943     | 732     | NA      | NA      | 398     |
| Sayabouli              | NA      | 8,300   | 6,200   | 7,446   | 9,014   |
| Vientiane              | NA      | NA      | NA      | NA      | NA      |

ในการนำเสนอว่าหลวงพระบางเป็นเพชรเม็ดเอกของลาวนั้น ตามรูปแบบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สถานที่สำคัญต่าง ๆ จะถูกคัดเลือกมาด้วยคุณลักษณะที่เด่นเฉพาะทั้งด้านคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ฯลฯ สถานที่เหล่านี้ของหลวงพระบางได้แก่ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติหลวงพระบาง (รูป 22) วัดเชียงทอง น้ำตกกวางสี (Kouangsy) ถ้ำติ่ง บ้านผานม เป็นต้น



รูป 22 พิพิธภัณฑ์แห่งชาติหลวงพระบาง

แผนภาพแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวของหลวงพระบางปี ค.ศ. 2001



Source : National Tourism Authority of Lao PDR

..... นักตกวางลี (รวม= 38200 คน), ..... พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ (รวม= 22398 คน), — วัดเชียงทอง (รวม= 13283 คน)

ตาราง 5 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในหลวงพระบางแยกตามประเทศในช่วงปีค.ศ.1997-2001

| Country of origin | 1997   |        | 2001   |        | Change(%)<br>2001/1997 | Average annual<br>growth<br>(%),97/2001 |
|-------------------|--------|--------|--------|--------|------------------------|-----------------------------------------|
|                   | Number | Share% | Number | Share% |                        |                                         |
| Grand Total       | 30,769 | 100%   | 51,207 | 100%   | 66                     | 13.58                                   |
| Asia and Pacific  | 7,613  | 24.74  | 16,021 | 31.29  | 110                    | 20.44                                   |
| ASEAN             | 2,393  | 7.78   | 3,589  | 7.01   | 50                     | 10.66                                   |
| Brunei            | -      | -      | 69     | 0.31   | 69                     | -                                       |
| Indonesia         | 157    | 0.51   | 84     | 0.16   | -46                    | -14.47                                  |
| Malaysia          | 60     | 0.20   | 119    | 0.23   | 98                     | 18.67                                   |
| Myanmar           | 15     | 0.05   | 112    | 0.22   | 647                    | 65.30                                   |
| Philippines       | 27     | 0.09   | 80     | 0.16   | 196                    | 31.19                                   |
| Singapore         | 272    | 0.88   | 323    | 0.63   | 19                     | 4.38                                    |
| Thailand          | 1,796  | 5.84   | 2,143  | 4.18   | 19                     | 4.51                                    |
| Vietnam           | 66     | 0.21   | 659    | 1.29   | 898                    | 77.76                                   |
| Non-ASEAN         | 5,220  | 16.97  | 12,432 | 24.28  | 138                    | 24.22                                   |
| Australia         | 1,984  | 6.45   | 2,686  | 5.25   | 35                     | 7.86                                    |
| Cambodia          | 24     | 0.08   | 77     | 0.15   | 221                    | 33.83                                   |
| China             | 87     | 0.28   | 2,837  | 5.54   | 3,161                  | 138.96                                  |
| India             | -      | -      | 92     | 0.18   | 92                     | -                                       |
| Japan             | 2,696  | 8.76   | 4,610  | 9.00   | 71                     | 14.35                                   |
| Korea             | 333    | 1.08   | 534    | 1.04   | 60                     | 12.53                                   |
| Newzealand        | 96     | 0.31   | 827    | 1.62   | 761                    | 71.32                                   |
| Taiwan            | -      | -      | -      | -      | -                      | -                                       |
| Others            | -      | -      | 769    | 1.50   | 769                    | -                                       |
| Europe            | 18,180 | 59.09  | 25,520 | 49.84  | 40                     | 8.84                                    |
| Austria           | 102    | 0.33   | 496    | 0.97   | 386                    | 48.49                                   |
| Belgium           | 357    | 1.16   | 761    | 1.49   | 113                    | 20.83                                   |
| Danmark           | 224    | 0.73   | 853    | 1.67   | 281                    | 39.69                                   |
| France            | 6,843  | 22.24  | 5,983  | 11.68  | -13                    | -3.30                                   |
| Germany           | 3,880  | 12.61  | 3,873  | 7.56   | 0                      | -0.04                                   |
| Greece            | 60     | 0.20   | 133    | 0.26   | 122                    | 22.01                                   |

|                          |       |       |       |       |       |        |
|--------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|--------|
| Italy                    | 1,887 | 6.13  | 1,453 | 2.84  | -23   | -6.32  |
| Netherlands              | 1,011 | 3.29  | 1,480 | 2.89  | 46    | 9.99   |
| Norway                   | -     | -     | 431   | 0.84  | 431   | -      |
| Russia                   | -     | -     | 34    | 0.07  | 34    | -      |
| Spain                    | 205   | 0.67  | 472   | 0.92  | 130   | 23.18  |
| Sweden                   | 45    | 0.15  | 1,420 | 2.77  | 3,056 | 137.01 |
| Switzerland              | 1,366 | 4.44  | 620   | 1.21  | -55   | -17.92 |
| United Kingdom           | 1,687 | 5.48  | 5,721 | 11.17 | 239   | 35.70  |
| Others                   | 513   | 1.67  | 1,790 | 3.50  | 249   | 36.67  |
| The Americas             | 4,700 | 5.28  | 7,061 | 13.79 | 50    | 10.71  |
| Canada                   | 54    | 0.18  | 2,105 | 4.11  | 3,798 | 149.87 |
| USA                      | 4,441 | 14.43 | 4,404 | 8.60  | -1    | -0.20  |
| Others                   | 205   | 0.67  | 552   | 1.08  | 169   | 28.09  |
| (Africa and Middle East) | 276   | 0.90  | 2,605 | 5.09  | 844   | 75.27  |
| Israel                   | 36    | 0.12  | 2,111 | 4.12  | 5,754 | 176.72 |
| Others                   | 240   | 0.78  | 494   | 0.96  | 106   | 19.77  |

Source : National Tourism Authority of Lao PDR

จากตารางที่ 2-5 เห็นได้ว่าการท่องเที่ยวที่ได้นำรายได้เข้าประเทศมาเป็นอันดับหนึ่งในปี ค.ศ. 1998 และ ค.ศ. 2000 และก็มีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้น ดังจะเห็นว่าในปี 2001 รายได้ที่ได้มาจากการท่องเที่ยวที่เกี่ยว 104 ล้านดอลลาร์ จากตัวเลขของนักท่องเที่ยว 673,823 คน และได้ นำการลงทุนอื่น ๆ ในธุรกิจการบริการแก่นักท่องเที่ยวเข้ามาอีก 47 โครงการ อย่างเช่นในเรื่องของ โรงแรมที่พัก ซึ่งรวมมูลค่าของเงินลงทุนเท่ากับ 620 ล้านดอลลาร์

สำหรับเมืองหลวงพระบางนั้นแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวก็เพิ่มขึ้นเป็นลำดับนับจากปี ค.ศ. 1997 ที่โดดเด่นมากคือในปี ค.ศ. 2000 อันเนื่องมาจากเป็นปีการท่องเที่ยวของลาว (Visit Laos Year 1999-2000) นักท่องเที่ยวที่มาเยือนหลวงพระบางนั้นส่วนใหญ่เป็นชาวยุโรปและ อเมริกา ในการเป็นเมืองมรดกโลกของหลวงพระบางนั้นได้กลายมาเป็นจุดขายในการประชาสัมพันธ์ของบริษัทท่องเที่ยวต่าง ๆ ตัวอย่างหนึ่งคือแผนพับของสายการบินบางกอกแอร์เวย์ที่ใช้ ความเป็นเมืองมรดกโลกของเมืองต่าง ๆ ในแต่ละประเทศมาเป็นจุดหมายปลายทางของการเดินทาง (รูป 23,24)



รูป 23 แผนที่สายการบินบางกอกแอร์เวย์

### LUANG PRABANG (LAOS) : *Land of a Million Elephants*

Located on the banks of the Mekong River, Luang Prabang was the ancient capital of the Lan Xang Kingdom.

Its location is stunning. Cradled among the high forested mountains of northern Laos, the city stands in marked contrast from anywhere else you can imagine. This ancient city has been awarded World Heritage status by UNESCO, ensuring its glorious temples, royal architecture, culture and traditions will remain pristine for residents and visitors alike.

รูป 24 ข้อเขียนแนะนำเมืองหลวงพระบางในแผนที่

จากความพยายามอนุรักษ์รูปแบบทางด้านกายภาพของเมืองหลวงพระบางแบบเดิมเกี่ยวกับด้านสถาปัตยกรรมของอาคารที่อยู่อาศัย วัดวาอาราม หรือสถานที่สำคัญต่าง ๆ เจตจำนงหลักคือ เพื่อประโยชน์ในธุรกิจการท่องเที่ยว การปรับปรุงทางด้านกายภาพเพื่อความสวยงาม และเพื่อความพร้อมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้มาอยู่ในการดูแลของหน่วยงานต่าง ๆ นับตั้งแต่หน่วยงานท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงอย่างห้องการมรดก และยังเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ทางด้านผังเมือง ทางด้านวัฒนธรรม ทางด้านการคมนาคม องค์การต่างประเทศ ฯลฯ งานทางด้านกายภาพนั้นเป็นไปทั้งโดยภาพรวมของตัวเมือง ทั้งพื้นที่ใช้สอยสาธารณะอย่างทางเดินเท้า ถนนหนทาง ระบบสาธารณูปโภคอย่างไฟฟ้า ระบบระบายน้ำหรือน้ำประปาและการบำบัดน้ำเสีย และพื้นที่ใช้สอยเฉพาะอย่างเช่นอาคารทางด้านศาสนา สถานที่ราชการ ซึ่งรวมไปถึงอาคารบ้านเรือนของผู้คน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ โดยการจัดการคือ การกำหนดควบคุมที่ค่อนข้างชัดเจนในเรื่องของรูปแบบ ที่ต้องการคงรูปแบบเดิมของตัวอาคารแต่แรกเริ่มสร้าง ที่เด่นชัดและสะดุดตาก็ได้แก่ตึกกรมที่มีกลิ่นอายของสถาปัตยกรรมในยุคอาณานิคม โดยจะพบเห็นเรียงรายกันไปตลอดเส้นทางสองฝั่งของถนนหน้าวัง (เป็นบริเวณเดียวกับถนนสี่สะพานวงและถนนสักกะลิน) แล้วก็มีการบังคับในเรื่องวัสดุก่อสร้าง อย่างกรณีของหลังคาที่กำหนดให้อาคารทางศาสนาต้องมุงหลังคาด้วยดินขอ(กระเบื้องดินเผา) ส่วนอาคารอื่นในเขตอนุรักษ์ (ZPP- UA) ก็ต้องใช้ดินขอเช่นเดียวกัน

โดยตัวเลขทางเศรษฐกิจที่การท่องเที่ยวได้นำรายได้เป็นจำนวนมากมาสู่สปป.ลาวนั้นเป็นตัวชี้วัดถึงทิศทางการดำเนินงานต่อเมืองได้ทางหนึ่ง การอนุรักษ์เมืองหลวงพระบางในบริบทของมรดกโลก ได้ทำให้หลวงพระบางเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวจากหลายมุมโลก การประชาสัมพันธ์ที่สำคัญในยุคปัจจุบันคือระบบการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต และด้วยการท่องเที่ยวนี้เองที่ได้นำนักท่องเที่ยวเหล่านี้พร้อมกับเงินตราเข้ามาใช้จ่ายกระจายเข้าไปในกลุ่มผู้คน สิ่งนี้ทำให้เกิดกิจการหลายประเภทเพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ร้านอินเทอร์เน็ต ร้านอัดรูป บริษัทนำเที่ยว ฯลฯ การชวนขายของผู้คนตามระบบเงินตราตามกลไกนี้ได้กลายมาเป็นความเคลื่อนไหวสำคัญที่ย้อนขึ้นไปต่อความเปลี่ยนแปลงทั้งระบบที่เชื่อมโยงไปทุกด้านทั้งเรื่องทางสังคมและวัฒนธรรม และการเมือง

จากการเป็นเมืองมรดกโลกของหลวงพระบาง สิ่งที่เห็นได้เด่นชัดเป็นในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สิ่งที่เกิดขึ้นได้สรุปไว้ในตาราง 6 และในบทที่ 4 ต่อจากนี้จะทำให้ทราบรายละเอียดว่า การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่มีต่อชุมชนจากการที่หลวงพระบางเป็นเมืองมรดกโลกนั้นได้เกิดอะไรขึ้นบ้าง

ตาราง 6 การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจหลังจากหลวงพระบางได้เป็นเมืองมรดกโลก

| การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>1.ส่วนที่เป็นที่อยู่อาศัย (ก่อนการดำเนินการซ่อมแซมต้องไปยื่นคำร้องต่อห้องการมรดกเสียก่อน)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ส่วนที่เป็นหลังคา กำหนดให้ใช้ดินขออย่างเข้มงวดกับอาคารที่ขึ้นทะเบียนและอาคารของวัด</li> <li>- ส่วนที่เป็นรั้ว กำหนดให้ใช้วัสดุธรรมชาติเช่นไม้หรือไม้ไผ่ขัดตะ</li> </ul> <p>2.ส่วนที่เป็นพื้นที่สาธารณะ ได้มีโครงการต่าง ๆ อย่างเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- โครงการวางท่อระบายน้ำและก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย</li> <li>- โครงการเดินสายไฟฟ้าด้วยการฝังลงดิน</li> <li>- โครงการสร้างสวนสาธารณะ</li> <li>- โครงการการปรับปรุงถนนทางเท้า</li> <li>- โครงการสร้างตลาดกลางแจ้ง</li> </ul> <p>ฯลฯ</p> | <p>1.เกิดการยอมรับทุนนิยมมากขึ้น ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากนโยบายทางเศรษฐกิจที่เรียกว่า "นโยบายจินตนาการใหม่" ที่ใช้ระบบตลาดเป็นกลไกในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ</p> <p>2.ในด้านเศรษฐกิจแบบจุลภาค พบว่าได้เกิดกิจการร้านค้าอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน แต่เกิดขึ้นมาอย่างเช่น ร้านอาหาร ร้านอินเทอร์เน็ต ร้านอัดขยายรูป บริษัทท่องเที่ยว และเรือนพักต่าง ๆ</p> <p>3. เกิดการเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยว โดยเฉพาะแต่เมืองหลวงพระบางเท่านั้น แนวโน้มทางด้านนี้ได้ขยายตัวสอดคล้องกันในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ทั่วประเทศ</p> |